

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 lutego 2016 roku, wydanym w sprawie z powództwa J. K. przeciwko Skarbowi Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Ł. o zapłatę kwoty 9 225 złotych, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9 225 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 25 grudnia 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 955 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, sygn. akt XIII GC 1839/14 (wyrok k. 152).

Sąd Rejonowy ustalił, że roboty budowlane na budowie autostrady (...) T. –S. na odcinku od węzła (...) do węzła (...), od km 215+850 do km 245+80 w zakresie ekranów akustycznych zostały zrealizowane w co najmniej 90% przez powoda i M. B., przy czym obaj byli podwykonawcami wykonawcy (...) spółki z o.o., którą łączyła umowa z generalnym wykonawcą, tj. konsorcjum (...) z siedzibą w D. w I. (...), (...) z siedzibą w D. w I. (...) i R. z siedzibą w L. w I. (...), zaś inwestorem robót był Skarb Państwa działający poprzez Oddział w Ł. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Sąd Rejonowy uznał, że powód wykazał, iż za wykonane prace nie zostało mu wypłacone całe wynagrodzenie, w tym dochodzone w niniejszym postępowaniu i obejmujące należność stwierdzoną fakturą VAT nr (...). Wskazał, że wobec roszczeń powoda, ustalony stan faktyczny należało poddać ocenie przez pryzmat regulacji art. 647(1) k.c. Ponieważ umowa o podwykonawstwo pomiędzy powodem a wykonawcą (...) spółką z o.o. została zawarta w formie pisemnej, to jedyną kwestią sporną pomiędzy stronami, zdaniem Sądu, powinno stanowić, ewentualne wyrażenie zgody pozwanego jako inwestora, czy to w sposób czynny, czy też bierny. Powód nie został zgłoszony do czasu zakończenia robót budowlanych pozwanemu jako podwykonawca; nie kontaktował się z inwestorem. Pracownicy powoda nie mieli na odzieży roboczej jego logo firmy, nie poruszali się samochodem oznakowanym w tenże sposób, a jedynym oznakowaniem mogącym świadczyć, że roboty budowlane w zakresie ekranów akustycznych wykonuje kto inny, niż pracownicy zaakceptowanego wykonawcy (...) spółki z o.o., było oznakowanie drzwi do baraków socjalnych, położonych w pewnym oddaleniu od drogi. Sąd Rejonowy, uwzględniając jednocześnie, że powód był kierownikiem budowy na spornym obiekcie, i to w zakresie budowy owych ekranów akustycznych, podniósł, iż nie można uznać, by pozwany miał świadomość wykonywania tych prac przez powoda jako podwykonawcę (...) spółki z o.o., a w konsekwencji, by mógł powoda jako podwykonawcę w sposób bierny zaakceptować. Powyższe, w ocenie Sądu Rejonowego, nie niweczy jednak zasadności żądań powoda.

W okolicznościach niniejszej sprawy uprawnione jest uznanie, iż wystąpiła zgoda czynna inwestora, wyrażona po wykonaniu prac przez powoda. Akceptacji podwykonawców, jak i uznania swej odpowiedzialności zastępczej wobec nich, dokonywał w imieniu pozwanego Kierownik Projektu P. B.. Kierownik Projektu, po zgłoszeniu się do niego powoda celem uzyskania wynagrodzenia od pozwanego na zasadzie odpowiedzialności zastępczej, zaakceptował fakt wykonania prac przez powoda jako podwykonawcy (...) spółki z o.o., żądając jedynie przedstawienia dokumentacji potwierdzającej wykonanie tych prac, co wynika z zeznań świadka M. M., ale przede wszystkim z pisma Kierownika Projektu z 24 lutego 2014 roku. Wyrażenie przez stronę pozwaną, po wykonaniu prac przez powoda, zgody na wykonanie tych prac w charakterze podwykonawcy wykonawcy, przy spełnieniu wszystkich pozostałych przesłanek dla przyjęcia odpowiedzialności solidarnej pozwanego ze (...) spółką z o.o., pozwoliło Sądowi Rejonowemu uznać, że pozwany powinien powodowi zapłacić za wykonane roboty budowlane żadaną w pozwie kwotę w całości.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 455 i 481 § 1 i 2 k.c., o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 § 3 k.p.c. (uzasadnienie wyroku k.153-156).

Apelację od wyroku złożył pozwany zaskarżając go w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9 225 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 grudnia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz w części orzekającej o kosztach postępowania.

Skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 kpc polegające na błędnej ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności na dokonaniu oceny niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego, logicznego rozumowania i przyjęciu, iż pozwany wyraził zgodę na wykonanie przez powoda robót budowlanych już po wykonaniu prac, a tym samym przyjął na siebie solidarną odpowiedzialność, podczas gdy pozwany nigdy nie wyraził zgody w zakresie dorozumianym czy też biernym na realizację robót przez powoda;
2. prawa materialnego, tj. art. 647 (1) k.c. poprzez błędne przyjęcie, iż w niniejszej sprawie ziściły się przesłanki do powstania po stronie pozwanego solidtarnej odpowiedzialności;
3. prawa materialnego, tj. art. 647 (1) § 5 kc oraz art. 581 § 1 i 2 kc w zw. z art. 455 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pozwany odpowiada za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia podczas, gdy solidarna odpowiedzialność pozwanego jako inwestora dotyczy tylko i wyłącznie wynagrodzenia za roboty budowlane.

Zarzucając powyższe pozwany wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku Sądu I instancji i oddalenie powództwa w zaskarżonej części;
2. ponowne rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za I instancję i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (apelacja k. 165-171).

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym wg norm przepisanych (odpowiedź na apelację k.184-185).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Należy zgodzić się ze Skarżącym, iż dowody przeprowadzone w niniejszym postępowaniu, w tym dowód z dokumentu w postaci pisma Kierownika Projektu P. B. z dnia 24 lutego 2014 roku, nie dawały podstaw do ustalenia i uznania, wbrew stanowisku Sądu I instancji, że pozwany wyraził zgodę na wykonie robót budowlanych, już po wykonaniu tych prac przez powoda. Wywiedziony z treści powołanego pisma wniosek, iż pozwany wyraził czynną zgodę na wykonywanie prac przez powoda poprzez akceptację prac, już po ich wykonaniu, jest błędny i nieuprawniony, co w konsekwencji czyni zasadnym zarzut przekroczenia przez Sąd I instancji granicy zasady swobodnej oceny dowodów(art. 233 § 1 k.p.c.). Z treści powołanego wyżej pisma wynika wyłącznie, że Kierownik Projektu P. B. pismem z dnia 19.07.2013 r. wezwał powoda, w odpowiedzi na jego wniosek o zapłatę wynagrodzenia, do złożenia dokumentacji potrzebnej do przyjęcia odpowiedzialności zastępczej, cyt. „...warunkiem niezbędnym do dalszego procedowania wniosku jest potwierdzenie wykonanego przez podwykonawcę zakresu i ilości robót budowlanych przez personel firmy zarządzającej i prowadzącej nadzór nad robotami w osobie Inspektora Nadzoru Inżyniera Kontraktu lub Inżyniera Rezydenta ze stwierdzeniem, że roboty te zostały wykonane przez firmę (...) J. K.” Wezwanie do przedłożenia dokumentów było zatem elementem procedury wdrożonej i stosowanej przez inwestora, wobec złożenia przez powoda wniosku zawierającego żądanie zapłaty wynagrodzenia na podstawie art. 647(1) k.c. i zmierzło do weryfikacji żądania. Podkreślić należy, iż z treści tego pisma wynika jednocześnie stanowcza odmowa zapłaty wynagrodzenia powodowi, cyt.” W świetle braku akceptacji umowy podwykonawczej oraz braku ww. dokumentów wezwanie do zapłaty należy traktować jako bezzasadne.” A zatem nie można było uznać, jak tranie podniósł Skarżący, iż wezwanie powoda do złożenia dokumentacji, potwierdzającej wykonanie prac, stanowiło zgodę pozwanego na wykonanie prac przez powoda, wyrażoną już po ich wykonaniu, a także wskazywało zakres robót realizowanych przez powoda. Powyższe, w ocenie Sądu odwoławczego nie wynika, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, również z zeznań świadka M. M. (k.119-k.120). Zaznaczyć bowiem należy, że wnioski o odbiór robót (k.23-27 i k.31-38), w przedmiocie, których świadek

zeczności, powód J. K. podpisał jako Kierownik Robót, a nie jako podwykonawca. Okoliczności niniejszej sprawy nie pozwalają, w ocenie Sądu odwoławczego, do odniesienia ich do stanowiska Sądu Najwyższego (wyroku SN z dnia 18 czerwca 2015 roku, sygn. akt III CSK 370/14), powołanego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Powyższe czyni zasadnym zarzut apelacji dotyczący naruszenia prawa materialnego, tj. art. 647(1) k.c. W niniejszej sprawie, wobec dowodów zaoferowanych przez powoda, brak było podstaw do uznania zaistnienia przesłanek warunkujących powstanie solidarnej odpowiedzialności pozwanego jako inwestora z wykonawcą, co czyni roszczenie powoda o zapłatę wynagrodzenia, skierowane wobec pozwanego, bezzasadnym (art. 647(1) § 5 k.c.).

Dodatkowo wskazać należy, że rację ma Skarżący wskazując, iż art. 647(1) § 5 k.c. nie stanowi podstawy odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy za opóźnienie spełnienia świadczenia przez wykonawcę, obejmującego wynagrodzenie. Wykładnia gramatyczna powołanego przepisu przemawia za ograniczeniem odpowiedzialności inwestora wyłącznie do wynagrodzenia należnego podwykonawcy od wykonawcy (por. wyrok SN z 05.09.2012 r., IV CSK 91/12). Jednakże zauważyć należy, iż Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku orzekając o ustawowych odsetkach za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia uwzględnił datę wezwania strony pozwanej do spełnienia dochodzonego świadczenia, tj. 25 grudnia 2013 r., a zatem rozstrzygnięcie to nie obciążało pozwanego odsetkami za opóźnienie w wypłacie wynagrodzenia, powstałe po stronie wykonawcy (art. 476 k.c.).

Niezależnie od powyższego, w okolicznościach niniejszej sprawy, w konsekwencji uznania przez Sąd odwoławczy bezzasadności powództwa co do roszczenia głównego, bezzasadnym było również żądanie odsetek za opóźnienie od dochodzonej należności.

Z tych też wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i wobec braku podstaw do zastosowania przepisu art. 647(1) k.c. oddalił powództwo.

Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia co do żądania pozwu była zmiana orzeczenia o kosztach procesu, które Sąd odwoławczy na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od powoda, jako strony przegrywającej, na rzecz pozwanego w kwocie 1200 zł (koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika pozwanego ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – tekst. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzając od strony powodowej, która przegrała apelację w całości, na rzecz pozwanego poniesione przez niego koszty postępowania apelacyjnego, tj. kwotę 1200 zł (koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika powoda ustalone na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).